

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5230/2021
30.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и мал. ББ, чији је законски заступник АА, чији је пуномоћник Биљана Коцан, адвокат из ..., против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Оља Рађеновић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 86/21 од 03.03.2021. године, у седници одржаној 30.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 86/21 од 03.03.2021. године и пресуда Основног суда у Руми П2 406/19 од 10.11.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Руми П2 406/19 од 10.11.2020. године, ставом првим изреке, заједничко дете парничних странака мал. ББ рођена године у ..., поверено је оцу АА из ..., који ће самостално вршити родитељско право на адреси ... број ..., Другим ставом изреке, обавезана је тужена да на име доприноса за издржавање мал. ћерке ББ плаћа 10.000,00 динара месечно, почев од 01.01.2020. године, па убудуће до 05. у месецу за текући месец, док за то буду постојали законски услови или се прилике не промене, уплатом на текући рачун тужиоца ближе наведен у овом ставу изреке, а доспеле, неплаћене рате одједном. Трећим ставом изреке, лични односи измеђи мал. ББ и мајке ВВ одвијаће се на начин ближе наведен у овом ставу изреке, и одлучено да се мења пресуда Основног суда у Руми П2 5/18 од 07.06.2019. године у делу којим је одлучено о вршењу родитељског права, обавези и висини издржавања мал. ББ и начину одржавања личних односа са родитељем коме није поверена, а у преосталом делу наведена пресуда остала је неизмењена. Четвртим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 1.900,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 86/21 од 03.03.2021. године, првим ставом изреке жалба тужене је одбијена, а првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 18/20) и утврдио да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, мал. ББ рођена је ... године у ванбрачној заједници тужиоца и тужене. Тужилац и тужена, имају и заједничког сина ГГ рођеног ... године, који је пунолетан и живи код тужиоца у Ванбрачна заједница странака је престала у току 2017. године, тужена се одселила у ..., а децу је оставила у породичном домаћинству тужиоца. Правноснажном пресудом Основног суда у Руми П2 5/18 од 07.06.2019. године, мал. ББ је поверена мајци, овде туженој на самостално вршење родитељског права и тужилац обавезан да на име издржавања мал.детета месечно плаћа 10.000,00 динара. Мал. ББ је у време доношења наведене пресуде живела код мајке и мајчиног ванбрачног партнера у ..., похађала је ... разред основне школе. Мал.тужиља је одбијала контакт са оцем због међусобних несугласица, поводом чега је у току 2018. године поднела кривичну пријаву против оца због физичког насиља према њој, који поступак је у току. Мал. ББ је почетком октобра 2019. године, након свађе са мајком која ју је избацила из куће и интервенције полицијских службеника, прешла да живи у домаћинство оца у ... и изразила жељу да тамо остане. У ... је завршила друго полугодиште основне школе и на јесен 2020. године уписала је ... у У току поступка није успостављен однос између мал. ћерке и мајке. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад у Иригу, ниједан од родитеља није усмеравао децу да успоставе близак и топао однос са другим родитељем након престанка заједнице, тужилац је попустљив као родитељ, деци допушта значајну слободу, не сарађује са органом старатељства, као ни син странака, и колективно одбацују тужену, чему се сада придружује и мал. тужиља. Полазећи од исказане жеље мал.детета да живи код оца, мишљење органа старатељства је, а имајући у виду узраст мал.тужиље, да се та њена жеља уважи. Центар за социјални рад у Инђији је закључио да мајка има општу родитељску подобност, али се сагласила да буде поверена оцу јер је у узрасту када може самостално да одлучи са којим родитељем жели да живи и како ће одржавати односе са родитељем с којим не живи. Тужилац живи са децом на свом имању у ..., обрађује пољопривредно земљиште и остварује минималну зараду. Тужена је 2020. године проглашена технолошким вишком и остварује новчану накнаду за незапослене у износу од 20.302,00 динара, није се интересовала за даље школовање мал. ћерке након што је дете прешло код оца, осим што је у једном наврату разговарала са разредним старешином. Мал. ББ има уобичајене потребе које се односе на набавку уџбеника и школског прибора, а минимална сума издржавања у време пресуђења износила је 27.155,00 динара.

По оцени Врховног касационог суда, побијана пресуда је заснована на битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, а у вези члана 79. став 1. ЗПП у вези са чланом 265. Породичног закона, што је било од утицаја на доношење законите и правилне пресуде. Такође, побијана одлука је заснована и на погрешној примени материјалног права услед чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

По оцени Врховног касационог суда, основани су ревизијски наводи да у конкретном случају постоје неправилности у заступању мал.тужиље, имајући у виду процесну ситуацију у којој су малолетно дете и њен законски заступник у супротстављеним процесним улогама тужиље и тужене, као и околност да је мал.тужиља у овој парници заступана од стране оца, који није њен законски заступник. Осим тога, утврђено је да је мал.тужиља у току 2018. године против оца поднела кривичну пријаву због насиља у породици, који поступак је у току.

Наиме, садржину родитељског права, између осталог, чини и право и дужност заступања детета у свим правним пословима и поступцима изван граница пословне и процесне способности детета (чл. 68. ст 2. и 72. ПЗ). Родитељи заједнички и споразумно врше родитељско право када воде заједнички живот, као и на основу споразума о заједничком вршењу родитељског права. Међутим, када је вршење родитељског права судском одлуком поверено једном од родитеља, родитељ који самостално врши родитељско право сам заступа дете, као његов законски заступник. У овом случају, тужена је правноснажном судском одлуком одређена за родитеља који самостално врши родитељско право, што подразумева и овлашћење тужене да заступа мал.тужиљу у поступцима пред надлежним државним органима и приликом закључења правних послова. Изузетно, уколико између детета и његовог законског заступника постоје супротни интереси, дете по чл. 265 ст. 1. Породичног закона заступа колизијски старатељ. У овом случају, тужбу је у име мал. тужиље поднео отац као родитељ који не врши родитељско право, против мајке која је уједно и законска заступница мал. тужиље, са захтевом да се у овој парници измени одлука о вршењу родитељског права и мал.тужиља повери оцу на самостално вршење родитељског права и мајка обавезе да доприноси издржавању мал. тужиље. Мал.тужиља је у току 2018. године против оца поднела кривичну пријаву због насиља у породици, који поступак је у току.

Нижестепени судови су, имајући у виду наведено, пропустили да оцене да ли је мал.дете, као странка у овој парници заступано на одговарајући начин, односно да ли је отац био овлашћен да поднесе тужбу и заступа мал.тужиљу у парници против родитеља – мајке, која је уједно и законски заступник мал.детета, или је мал.тужиљи у конкретном случају било нужно поставити колизијског старатеља, а све имајући у виду да се ова парница води у интересу малолетног детета. Осим тога, нижестепени судови су пропустили да цене чињеницу да је мал.тужиља у току 2018. године против оца, поднела кривичну пријаву због насиља у породици (који поступак је у току) и значај наведеног за доношење правилне и законите одлуке у погледу измене одлуке о вршењу родитељског права.

Имајући у виду садржину тражене правне заштите и најбољи интерес малолетног детета, а посебно да је као тужиља у овој парници означена и мал. ББ, произилази да одлука о вршењу родитељског права у односу на оба тужиоца мора да се донесе на једнак начин у односу на оба тужиоца на основу члана 210. ЗПП. Следом наведеног, нижестепене одлуке су морале бити укинуте и у односу на тужиоца АА.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци решења на основу члана члана 415. став 1. и члана 416. став 2. Закона о парничном поступку. Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода главне ствари.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић